

ALÖVIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Éves ár — 10 kor.	
Hogydóvra — 6 "	
Ha kézbe kerülve:	
Éves ár — 20 kor.	
Hogydóvra — 6 "	
Vidékre postán szállítva:	
Éves ár — 24 kor.	
Hogydóvra — 6 "	

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Regisztrált minden nap a helyi és
Kisvárad utáni napok kivételével

Hozzájárulás és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A közértesítő köztraktok visszaadásán
vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 12

Miniszteri intés a városnak.

Nagyvárad fejlődése az utolsó másfél évtized alatt sokat pótolta a korábbi idők mulasztásaiból. Milliókba kerültek azok a nagyobb szabású intézmények és építkezések, a miket ezen idő alatt létesítettünk.

A mit csináltunk, mind szükséges volt, legfeljebb arról lehetne szó, hogy egyik vagy másik intézmény létesítésével még rövid ideig várhattunk volna, hogy a rohamos haladás ne támadja meg a város pénzügyi egyensúlyát.

A rohamos fejlődéssel természetesen terheink is rohamosan szaporodtak. Ámde nem ez a fő baj, hanem az teszi súlyossá a helyzetet, hogy az ipar és kereskedelem teljes pangása által a terhek elviselése a polgárság megelhetését támogatta meg.

A folyton szaporodó szükségletek fedezését a polgárságnak kell kiizzadni, mert a népesség tekintélyes perzentjét tevő katonaság és a hivatalnokok legfeljebb csak a fogyasztási adók révén járulnak hozzá a város terheinek viseléséhez s így az majdnem egészen a háztulajdonosokra, iparosokra és kereskedőkre hárul.

A város ez évi költségvetésének tárgyalásánál úgy a pénzügyi szakbizottság, mint a tanács és a törvényhatóság napokig tanácskozott, számított, a míg a bevételek felemelése és a kiadások teljes

leszorításával el bírta kerülni a városi pótdad felemelését.

A költségvetésben a legnagyobb kiadási tétel a város kölcsönei után fizetendő kamat és törlesztés, tehát olyan természetű tehernek a folyománya, a mely a város fejlődése folytán állott elő, mert sajnos de igaz, hogy a regale-kötvényekért kapott 1.800,000 frton kívül mindent csak újabb és újabb kölcsönrel tudunk létesíteni.

Bevételeinket pedig fokozni nem bírjuk, csupán a jó remény fejében.

A költségvetés tárgyalása során a város főszámvevője hangsúlyozta, hogy a bevételek emelése által elkerüljük ugyan ideig-óráig a pótdadó felemelését, de egyben megtámadjuk a költségvetés realizálását.

A belügyminiszter alább közölt leiratában igazat ad a főszámvevőnek, de egyben leintja a várost az eddigi gyors fejlődés utjáról. Rámutat arra a tagadhatlan tényre, hogy Nagyvárad fejlődéséhez csak az által jutott el, hogy felhalmozta az adósságait.

Már egy évvel ezelőtt az iskolákra felvett kölcsönrel figyelmeztette a miniszter Nagyvárad városát, hogy újabb kölcsön felvételét csak olyan objektumok létesítésére engedélyezi, a melyek jövedelmet biztosítanak a városnak.

Mostani leiratában már komolyabban beszél. Az új alkotásokkal hagyjon fel egy időre a város s minden igyekezetét a háztartás rendezésére fordítsa.

Sok igazság van ebben.

De azt hisszük, a minisztereknek még más kötelességük is volna a jó tanácsos és figyelmeztetésen kívül.

A vidéki városok fejlődése az ország érdeke is első sorban, tehát az államnak kellene segédkezet nyújtani a fejlődéshez.

E helyett azonban agyonnyomorítja a vidéki városokat az óriási mérvben szaporodó állami funkciók teljesítésével; ami jövedelmező, mint pl. a fogyasztási adók, egyszerűen elveszi a városoktól és csekély morzsákat nyújt »kártalanítás« czimén.

Nagyvárad csak az iskolákra száz ezer koronát költ évenként s az államtól 14000 korona segélyt kap a községi iskolák fenntartására. De a másik kezével ezt is visszaveszi. Nem elégszik meg ugyanis azzal, hogy háromszázezer koronáért épített a város főreáliskolát, a fenntartás czimén 8000 koronát, fűtés és világítást követel a várostól. Tehát még a csekély 14,000 korona segélyt is visszaveszi más czimén.

Bármilyen gonddal kutassuk át a város költségvetését, nem leljük sehol másutt az állam segítő kezét.

Amikor látja a miniszter a város nyomoruságát, készen van a jó tanácsos, de mikor jut eszébe vajjon, hogy a maguk erejére hagyott városok fejlődését az állam jóakaró támogatásával segítse elő.

Vid—

*

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A tolvaj.

Írta: Jean Richepin.

Péné né a hálószobában ülve kötögetett, s a nyitva levő ajtó mögött féng elrejtözve szinte észrevétlenül figyelte a nagy Juliet, a szomszéd szobában ülő varrónőt, aki már tízenöt év óta minden csütörtökön eljön hozzá foltogtatni.

Nem magát az asszonyt látja, hanem a tükörben a képét. Péné azonban nem gyanakvástól figyel meg a varrónőt; tudja, hogy Julie sohasem vesztegeti az időt. De ha az ember megöregszik, s mindig egyedül van: akkor még a legjelentéktelenebb dolog is szó- rakoztatja őt. Hiszen csak nem mulathat mindig harisnyakötéssel, meg az ablak mellé akasztott kalitka lakójának, a kis csiznek az etetésével.

Péné néha hátradől a karosszékben, s fejét lehajva visszaemlékezik a régi dolgokra — sok örömben és sok bánatban volt része. Eszébe jutnak hön szeretett gyermekei, akik felnőttek és elhagyták őt, — mert ezt már így akarja az élet. Egyik fia megnősült és Kairóban lakik. Egy leánya egy kis városkában lakott, messze, Bretagneban. Ritkán látták egymást. És ő egyre öregedett s mindennap egy kissé fáradtabbnak és elkeseredettebbnek érezte magát. Jó öreg azonban nem keményedett meg, szívesen segített a gyermekein, akiknek a ked-

vért gyakran kinyitotta kopott maroquin-tárczáját...

A tárczája — az imént az ebédlőszekrényen látta. Ugyan, hogy lehet az, hogy ő, a rendszerető asszony a tárczáját ott hagyta a nagy Julie előtt? Istenem! A kísértés nem volt valami nagy, — tudta jól, hogy mi van a tárczában: egy tiz frankos arany, egy két frank, hat sou aprópénz s ezenkívül egy lyukas frank. Mert hitte, hogy a lyukas pénz szerencsét hoz.

Az volt a szándéka, hogy fölkel s anélkül, hogy elárulná szándékát, Julie-vel beszélgetve feltűnés nélkül magához veszi a tárczát. Nem szeretné, ha Julie észrevenné, hogy a tárczát megérintette, mert semmitől sem félt annyira, mint attól, hogy valakit megbánt.

De vajjon miért látja a nagy Julie oly nyugtalanul? Talán kitalálta az urnője gondolatát? Miért néz a tárczára? S miért tekintget a hálószoba felé, ahol Péné a karosszékben mozdulatlanul üldögél?

Világos, hogy Julie nem jól érzi magát; egy pár percig a munkája fölé hajol, mintha nyomná valami s aztán megint fölemeli a fejét és nagyot sóhajtva a pénz tárcza felé tekint.

Pénének feltűnik ez a dolog. Julienek úgy égne a szeméi, hogy ő még sohasem látta ilyenek ezt a nőt.

Péné szíve elkezd hevesen dobogni. Megérezte, hogy Julienek gonosz kívánsága van s hogy ellenállhatatlanul ösztönzi valami a gonosz cselekedetre. Arra a cselédre gondol, aki az urnőjét megfojtotta, hogy hozzá juthas-

son ahhoz a kis pénzhez, melyet az urnője a szekrényében rejtett el. Eszébe jutnak azok az újságcikkek, amelyekben a tolvajok és rablók tettei és vérengzései voltak leírva s már-már maga előtt látta a tolvajt, amint kését föl-emelve rákiált:

— Egy szót se, mert különben a halál fia vagy!

A nagy Julie — vagyis inkább a tükörben látszó képe oly mozdulatlan, mintha csak hypnotizáltak volna. De csakhamar fölkel és körültekintett.

Istenem, — gondolta magában Péné — talán csak azért kelt föl, hogy megnézzé, hány óra?

Jóakaratu, nemeslelkű, de bolond reménység vlt ez. A nagy Julie zajtalanul előrelépett, kinyújtotta a kezét, a pénztárczához nyúlt s a kezét visszahuzva a nyitott ajtó felé fordult. Félt, hogy meg találják lepni. Halk léptekkel az ajtó felé közeledett.

Péné, akinek szinte megfagyott a vére, mikor meglátta a varrónő kötényére akasztott nagy ollót, úgy tett, mintha aludnék. Erőlködött, hogy szabályosan és nyugodtan tudjon lélekzetet venni, de Julie jelenléte, kemény, szuro tekintete, melyet szinte érzett az arcán, izgatta a bőrét s úgy sértette és bántotta, mintha valami mérges féreg mészált volna a homlokán és az arcán.

Kissé megreccsent a padló; Julie megnyugodva visszament az előbbi helyére; halk csörgés — most Julie letette a gyűszűt, a tü-

A belügyminiszter az 1903. évi költségvetés jóváhagyása tárgyában a következő leiratot intézte Nagyvárad városához:

Nagyvárad város Törvényhatóságának.

A város házipénztáráról 1903. évre szerkesztett költségvetésirányzatot, — mely szerint a bevételek 1.350,946 kor. 88 fillért, — a kiadások 1.676,314 kor. 88 fillért tesznek ki és így 325,368 kor. hiány mutatkozik, az alább következő észrevételekkel ezennel jóváhagyom és megengedem, hogy a fent kitüntetett hiány fedezése céljából a városban fizetett állami egyenes adók minden koronája után az 5%-os iskolai, 2%-os ipariskolai és 3%-os kisdudóvadi pótdadók hozzászámításával összesen negyvenhét (47) fillérnyi városi pótdadó vettesék ki.

A költségvetésirányzatra nézve általánosságban az az észrevétel merült fel, hogy az egyes bevételi tételek a városi pótdadó százalékának változatlanul leendő fentarthatása végett indokolatlan magasságban irányoztatnak elő, mi által a költségvetésirányzat megbízhatósága tetemes mérvben csökken.

Általában megjegyzem, hogy a város közönsége által az utóbbi évtizedben eszközölt nagyszabású létesítmények céljára felvett kölcsönök a város pénz- és hitelviszonyait oly mérvben viselték meg, miszerint a város jól felfogott érdeke feltétlenül megköveteli, hogy egyelőre, a míg a helyzet javulása be nem álland, az újalkotások terén szűkséggel szűkületel foglaljon helyet és a város közönsége összes igyekezete háztartásának rendezésére fordíttassék, hogy megizmosodott anyagi erővel majdan ismét a város haladásának és fejlesztésének terére léphessen.

A városi törzsvagyon, Nagypiac-tér szabályozási, vízmű, városi történelem megírása, nyugdíj, kövezetvám, szepitészeti és villamos világítási alapokról 1903. évre szerkesztett külön költségvetésirányzatokat ezennel szintén jóváhagyom.

Miről a város közönségét mult évi december hó 8-án kelt felterjesztése kapcsán a nélkülözhető csatlományok visszazárása

skatulyát s a vásznat, amelynek a foltozásával foglalatokodott.

Julie megint visszalopózkodott az ajtóhoz, s gyanakvó tekintetét megint végigjártatta Pénené arcán, aki azt tetette, hogy alszik.

Julie most már elszántan ment vissza a másik szobába.

A képét megint ott látja Pénené a tükörben. Kinyitja a tárczát, kutakodik belőle, kiveszi belőle az aranyat, s azon gondolkodik, hogy ő rá fog hárulni a gyanu, s jobb, ha Pénené azt hiszi, hogy elvesztette a tárczáját. Gyors mozdulattal a zsebébe dugja tehát a tárczát. S aztán megint leül és hozzálát a munkájához. Pénené, aki félig nyitott szemével mindent látott és mindent megfigyelt, szeretné azt hiúni, hogy mindent csak álmodott, ha a nagy Julie tekintete egyszerre nagy izgatottságot nem árulna el. Ugy látszott, hogy lelkismeret-furdalásokat érez.

Pénené nagyon búsul. Már most kibén bizzék? Ez a nő olyan becsületesnek látszott, hogy a kezét tűzbe tette volna érte. Már évek óta ismeri, s az életét is rábízta volna. Eszébe jutott, hogy egy télen, mikor nagyon beteg volt, ez a nő nyolcz napig a legnagyobb önfeláldozással ápolta őt, s hogy éjszaka is mindig ott aludt az ágya mellett egy karosszéken. S most egyszerre nem riad meg attól se, hogy esetleg két rendőr el fogja kísérni a törvényszék fogházába.

A derék asszony az ég felé emeli szemét, s imádkozik a tolvajért. Igen, amit a nagy Julie most cselekedett, az nagyon gonosz dolog! Bár

mellett további szabályszerű intézkedés végett értesitem.

Budapest, 1903. január 9.

A miniszter helyett:

Gulner,
államtitkár.

A kiegyezést aláírták.

A budai miniszterelnöki palotában az osztrák kormány tagjai és a magyar miniszterek tegnap aláírták a két állam tízéves gazdasági kiegyezését.

A javaslatokat a két kormány január vége felé, talán huszonöt-huszonhatodikán, terjeszti a parlamentek elé, miután előbb ki nyomtatják. Hir szerint a két kormány megállapodott abban is, hogy a készfizetések fölvételéről szóló javaslatokat márciusban a törvényhozás elé terjesztik, amivel egyidejűleg a bankjegyforgalom szabályozásáról is történik intézkedés. Nagyon valószínű, hogy a készfizetések fölvételéről szóló javaslatban nem lesz meghatározva egy bizonyos terminus, hanem a két kormány fentartotta magának, hogy rendeletileg állapíthassa meg a napot, amelyen az Osztrák-Magyar Bank megkezdi a bankjegyek beváltását. Az aranyvaluta életbeléptetése tehát a tavasszal volna várható.

Hire járt annak is, hogy az osztrák pénzügyminiszter: Böhm-Bawerk már közelebb megváltik tárczájától, aminek okát összefüggésbe hozzák a kiegyezési javaslatokkal.

Az osztrák- és a magyar miniszterek reggeltől estig majdnem szakadatlanul tanácskoztak, időnkint belevonva szakelőadókat is. Mindössze délben tartottak egy kis szünetet, mely alatt Széll Kálmán vendégeitül látta osztrák kollégáit.

Budapesten és Bécsben a két kormány egyetértőleg a következő *kommuniké* adta ki:

Az osztrák miniszterek vasárnap délelőtt tíz órakor felkeresték a magyar miniszterelnököt és a magyar szakminiszterekkel egyetemben befejezték az összes kiegyezési törvények és az azokhoz tartozó megállapodások revidálását és szövegezését. A tanácskozás megszakítás nélkül esti nyolcz

megbánná, bár soha se jutna többé kísértésbe, bár a lelkiismerete nagyon kínozná és eljószené őt attól, hogy másor is ilyen bünt kövessen el! Pénené szívesen föláldozná a pénztárczáját, bár nagyon szereti a tartalmával együtt, ha tudná, hogy Julienek ez volt az első és az utolsó lopása.

De mi történik már megint a szomszéd szobában?

Mintha fulladoznék a nagy Julie. Ó, mily fájdalmasnak látszik az arca! Minden csöpp vére a fejébe szökött, s remeg az egész teste.

Fölkel, kiveszi a tárczát a zsebéből és mintha égetné a kezét, visszadobja a régi helyére.

Megtörtént, — a Jó diadalmaszkodott, s a Gonosz elbukott. Pénené fölébredhet kinos álmából. Mennyire megkönnyebbül! De mennyire fél a jövőtől! Eh, minden bünt meg kell bocsájtani. Az, aki alázatos imáját az imént meghallgatta, a nagy Juliet meg fogja óvni a kísértésektől.

És Pénené most már önmagának tesz szemrehányást. Ő is bűnös. Nem kellett volna oly hanyagnak lennie.

Fölkel, s átmege a szomszéd szobába. Minden a helyén van.

A varrónő valóságos elkeseredéssel dolgozik, ide-oda jár az ujjá, s Pénené úgy tesz, mintha nem látná azt a két nagy könnyecsepet, mely a szegény bűnbánó leány szeméből lassan legördül . . .

óraig tartott. Ezzel a gazdasági kiegyezésre vonatkozó tárgyalások a két kormány között befejezést nyertek.

Kaas Ivor képviselőjelölt.

A Major Ferencz elhunyt következtében megüresedett nyitra-zsámbokréthi mandátumra a néppárt Kaas Ivor bárót jelölte, aki a jelölést elfogadta és nemsokára bemutatkozik a kerület választóinak. Ez alkalommal számos néppárti képviselő lesz Kaas báró kíséretében. E kerületben tavaly februárban nagy többséggel választották meg Major Ferenczet. A kerület néppártja azóta megerősödött s így Kaas Ivor báró megválasztása biztosra vehető.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 12.

Elnök: Dániel Gábor.

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után elnök többrendbeli irományt terjeszt elő, köztük Aradvármegye feliratát a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződések felbontása és Bács-Bodrog-vármegye feliratát a baja-báttaszéki hid felállítására ügyében.

Belitska Béni az igazoló választmány előadója igazolja Jovanovic titeli képviselő megválasztását.

Elnök: Következik a napirend.

A bevándorlási

törvényjavaslat részletes tárgyalása.

A czimnél.

Haydin Imre szólal fel. A trencsényi jegyzőikart veszi védelmébe, melyről az általános tárgyalás folyamán nem a legjobb nyilatkozat hangzott el. Határozottan visszautasítja a vádat. A czimet elfogadja. (Helyeslés.)

Az 1-ső szakaszt.

a Ház vita nélkül elfogadja.

A 2-ik szakasznál

Buzáth Ferencz módosítást ajánl, mely szerint az idegenek bejelentése a községi bírónál is történhessék. A körjegyzőnél való bejelentés ugyanis sokszor nehézséggel jár.

Széll Kálmán miniszterelnök nem fogadja el a módosítást, mert megnehezíti a bevándorlás ellenőrzését. A községi bíró már műveltségénél fogva nem megbízható közeg. A maga részéről két módosítást kíván, hogy a fővárosban az idegenek ellenőrzése ne vételessék ki a főváros kezéből, Ujpesten és Rákospalotán pedig az ellenőrzést az ujpesti rendőrség végezze. Kéri Buzáth indítványának mellőzését.

Simonyi-Semadam Sándor csatlakozik Buzáth indítványához.

Széll Kálmán ragaszkodik saját indítványához.

Rakovszky István szintén a Buzáth módosítását pártolja, mert sokkal több garanciát lát a községi bírónál, mint a körjegyzőben tekintetben. A körjegyzőket maga is megsínylente olyan különös materiából vannak összeállítva, melyek igen sokszor nem válnak a község hasznára. Hiszen eléggé ösmeretesek azok a zaklatások, melyekben tőlük a lakosság nem egy ízben részesül.

Széll Kálmán miniszterelnök: Hogy minden aggály megszűnjék, kijelenti, hogy a kérdést rendeleti uton akként fogja szabályozni, hogy ott, hol a körjegyző távol lakik a községtől, az ellenőrzés a bíró által történjék. (Helyeslés.)

Buzáth Ferencz a miniszterelnök megnyugtató válasza után módosítását visszavonja.

A Ház a szakasz a miniszterelnök módosításával fogadja el.

A 3-ik szakasznál

Buzáth Ferencz módosítást nyújt be, hogy a letelepülő ne csak állampolgárságát, de illetőségi helyét is igazolja. Az igazolás pedig nemcsak szükség esetén, hanem minden esetben történjék az erkölcsi előéletet illetőleg. (Helyeslés a néppárton.)

Széll Kálmán: A módosítás végrehajtását kissé nehéznek tartja. Bonyodalmas nehéz eljárás az, ha precíz akarjuk keresztülvinni. Az pedig, hogy minden bevándorlónak előbb erkölcsi előéletét kell kimutatni, zaklatóvá, zsenáttá teszi a bevándorlást, már pedig nem akarjuk az országot kínai fallal körülvenni. Azt a módosítást ajánlja, hogy az illetőségi és erkölcsi igazolás csak szükség esetén történjék.

Buzáth Ferencz: Megnyugszik a miniszterelnök indítványában s módosítását visszavonja.

A Ház a szakaszt a miniszterelnök módosításával elfogadja.

A 4., 5., 6. és 7-ik szakaszokat felszólalás nélkül elfogadják.

A 8-ik szakasznál

Buzáth Ferencz helyteleníti azt, hogy a rendőri hatóság jogosítva legyen a bejelentések teljesítését közegei által ugy a szállodákban, mint a magánházakban ellenőrizni. Módosításul új szakaszt ajánl, hogy csak az ország egyes helyein történhessenek az. Mert ebből sok baj és kellematlanság származhat. (Ugy van!)

Visontai Soma szintén helyteleníti a szakaszt és akként kívánja módosítani, hogy a házkutatást csak a bejelentés megtagadása esetén tarthassák meg.

Széll Kálmán beismeri, hogy e szakasz erős intézkedést tartalmaz, de lehetetlen erős, natályos intézkedés nélkül célt érni. Mert vagy azt akarjuk, hogy a bevándorlást komoly határok közé szorítsuk, vagy nem. Ha akarjuk, a mint hiszem, hogy mindnyájan akarjuk, hát tessék is meg. Hiszen volt már reá példa, hogy némely községben lassankint egy egész csomó idegen telepedett le. Hogyan? Hát úgy, hogy jött egy személy, meghuzódott egy családhoz, jött egy másik, egy másik családhoz, egy harmadik, tizedik és így tovább. Így jönnek be a galicziai, romániai zsidók is. Ez ellen kell védekezni és e védekezésről szól a törvényszakasz. (Helyeslés a jobboldalon.)

Simonyi-Semadam Sándor szerint e szakasz által a rendőrségnek olyan nagy hatalmat adnak a kezébe, mely veszélyezteti az állampolgárokat. Valóságos rendőri állam leszünk. Ha az a csendőr vagy rendőr akarja, élnek idején felzaklatja az állampolgárt. Indítványozza, hogy magánházakban csak felesleges hatóság rendelkezésére tarthassanak házkutatást. (Helyeslés a néppárton.)

Széll Kálmán helyesli Simonyinak szavait, hogy gátat kell vetni az esetleges visszaéléseknek. De a törvényes szakaszoknak mindegyikéhez rendelkezlet, magyarizatok lesznek. Szólv pedig ügyelni fog arra, hogy csendőr, vagy rendőrközegek csakis felesleges hatóságuk engedélye mellett tartassák a magánházakban az ellenőrzést.

Simonyi Semadam Sándor: Megnyugszik a miniszterelnök válaszában s visszavonja módosítását.

A Ház Buzáth és Visontai módosításait elveti és szótöbbséggel a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 9-ik szakaszt felszólalás nélkül elfogadják.

A 10. szakasznál

Buzáth Ferencz: Visszaható erőt akar adni a törvénynek a már letelepedett idegekkel szemben is, szerzett jogaik épségben tartása mellett.

Visontai Soma: Veszedelemnek tartja e szakaszt, amely olyan hatalmat ad alárendelt rendőri hatóságoknak, amely könnyen visszaélésekre vezethet. Politikai menekültek egyáltalán nem lehetnének itt tarthatók, ha e szakasz törvényerőre emelkedik. Alkotmányos, szabad államban ennek megtörténni nem szabad. Muszkaországga alacsonyul Magyarország, ha ezt a törvényt ezzel a szakasszal szavazzuk meg. Bármely ideérkező külföldit e szakasz alapján a szolgabíró kiutasíthat. Módosítást

ajánl, hogy aki kimutatja szerződésileg, hogy szakmabeli foglalkozása van, az ne legyen kiutasítható, a kiutasítást pedig csak a belügyminiszter rendelhesse el. Es a szakaszban ne »aggályos«, hanem »veszedelmes« szó tétessék a kiutasítás megjelölésére.

Simonyi Semadam Sándor csatlakozik Buzáth módosításához, míg a Visontai módosítását mellőzni kéri.

Visontai Soma úgy látja, hogy Simonyi Semadam félreértette az ő módosítását. Fenn tartja azt.

Széll Kálmán miniszterelnök elvileg helyesli Buzáth módosítását, mert belátja, hogy itt inkább szükség van egy általános, mint egy részletes intézkedésre. Eppen ezért elfogadja a módosítás ama részét, hogy a törvénynek visszaható erőt adjon a már letelepedett idegekkel szemben is; de a módosítás második felét, hogy szerzett jogaik épségben tartása mellett legyen visszaható ereje, ezt nem teszi magáévá, s így e módosítás visszavonását kéri. Ami a Visontai módosítását illeti, nem ért vele egyet. Ha jogilag elismeri Visontai a fogalom különbözőségét, alkalmazza azt a végrehajtás részleteinél is. Az »aggályos« szó nagyon fontos, mert lehet valaki nem veszedelmes, de aggályos. Külföldben a rendeletben majd körvonaloza lesznek mind e dolgok.

A Ház a szakaszt, valamint Buzáth módosításának első részét elfogadja; Visontai módosítását elveti és Buzáth módosításának második részét elveti.

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Előfizetési felhívás.

E hónap elsejével kilencedik évfolyamába lépett a Tiszántúl. Nyolcz év viharai közt meg erősödve indul új küzdelemre.

Manapság, mikor mindenfelé hazug jelszavak hódítanak, nehéz volt lapunknak a maga nyíltan kibontott zászlaja mellett megállani. Nem tagadjuk, a csaták tüzeben többször megremegett a kezünk, mely a zászlót el nem hagyta s nem egyszer aggódva néztünk jelszavainkra, melyek zászlónkra irra ragyogtak.

Hála Istennek, ezen túl vagyunk. A Tiszántúl szilárdul gyökeret vert e nagy vidék közönsége közt, bizonyosságul annak a hódító erőnek, mit a magyar kereszténység ma is képvisel.

Magyar lelkünk erős hite, hogy a mint a kereszt alatt lett nagygyá e haza a multban, a kereszt alatt lesz nagygyá a jövőben is. Es erős hite ez annak a közönségnek is, mely oly bensőséggel támogatta eddig lapunkat.

Ehhez a mi lelkes közönségünkhöz fordulunk, kérve szíves támogatását a jövőre is. És kérjük, az új év, elején ajánlják lapunkat ismerőseik körében, hiszen ezzel nem annyira nekünk, mint inkább a keresztény haladás eszméjének szereznek híveket.

A Tiszántúl az marad ezentúl is, ami eddig volt: az igazság őszinte katonája. Elveinkért mindent, elveinket semmiért és senkiért. A mellett a napi események hí krónikása és igaz bírása, a közönség igaz barátja.

Az előfizetési árak lapunk homlokán olvashatók.

Minden új előfizetőnk is megkapja lapunk nagyjértékű ajándékát, a

Tiszántúl nagy képes naptárát,

mely naptári és gazdag szépirodalmi részen kívül tartalmazza Biharvármegye és Nagyvárad teljes czimtarát, Nagyvárad régi és új utcza neveit.

Lapunkba dolgoztak az elmúlt évben:

Vezércikk: Dr. Bozóty Alajos, Fetser Antal, dr. Prohászka Ottokár, dr. Károly Irén, Kirchanek Odön, dr. Justh Károly, Dr. Tóth-Szabó Pál, Mihók Sándor, dr. Vucskics Gyula, Kacz-

vinszky Andor, Pálffy Béla, dr. Krüger Aladár, Bodnár János.

Tárca: Kincs István, Koutúr Béla, Baán Aladár, Szemethy Géza dr., Némethy Gyula dr., Kovács S. János, özv. dr. Személy Kálmán, dr. Lindenberger János, Erber György, Endrey Kálmán, Szőke Berta Stella, Szabó Ilona, dr. Helvey Lajos, Mányiné Prigl Olga, Deér, Csontos Sándor, Pálffy Béla, dr. Krüger Aladár, Dutka Akos Ulferth József és fordított tárczák a világirodalom legjelesebb íróitól.

Közgazgatás (megye, város): Vidosits Gyula.

Hírek: Vidosits Gyula, dr. K. A., Marschand Odön, Dutka Akos, Niedermann Gyula, Ludvig Gyula és vidéki tudósítók.

Tanügyi, irodalmi és egyéb cikkeket közéletünk számos jelesétől közöltünk.

Színház: Dr. Krüger Aladár.

Regényrovatunkban Sienkievicz Henrik világhírű regényét, a »Tüzzel vassal« címűt közöljük; ennek befejezése után Conan Doyle-tól, a szeniális angol regényírótól fogunk közölni egy érdekesítő bűnügyi regényt.

Mindezek a munkatáraink támogatni fognak ezentúl is — kérjük a közönséget, mely munkatársaink által szerette meg lapunkat, — szintén ne vonja meg támogatását ezentúl sem.

A Tiszántúl

kiadóhivatala.

A Tiszántúl

szerkesztősége.

UJDONSAGOK.

A püspökség átadásának végtárgyalása.

A Schlauch Lőrincz bíbornok elhalálása által elárvult nagyváradi l. szert. püspökség átadás-vételének végtárgyalása tegnap délelőtt történt a püspöki palotában Tost Gyula miniszteri tanácsos, miniszt. biztos elnöklése alatt.

Jelen voltak: Radnai Farkas felsz. püspök káptalani gondnok, Palotay László praelatus apátkanonok és Bunyitay Vincze apátkanonok káptalani kiküldöttek az egyház képviseletében, Fetser Antal apátkanonok végrend. végrehajtó, a kincstár képviseletében Marinovics Imre kincstári jogügyi tanácsos, a rokonság képviseletében Schlauch Nándor, továbbá Fábian Antal min. számtanácsos, Dénes Károly min. számellenőr, dr. Toperczer Sándor tenkei kir. járásbíró, Mezey Mihály nagyváradi, Medzihradszky Miksa b. ujfalu, Tamásfalvi Thury Ignác belényesi, Bónyi Adorján margitai, Steltner János székelyhídi közjegyző; Ihrig Vilmos nyug. erdőtanácsos. Szalay Ernő közalapítv. kir. főerdész, Varró Domokos államépítési hivatali főnök, Papp Imre kápt. urad. főtiszt, Sztarill Ferencz építész szakértők; Géczy Lajos püspökségi főtiszt, Kovács Béla püspökségi főügyész, Jancsó Dezső ügyész, Ferencsik Odön közp. főerdész, Tölczel Lajos főszámvevő, Peiser Károly főmérnök, Hoffmann Henrik kaszár, Keszte István uradalmi tiszt.

A fennálló felsőbb szabályrendelet által előírt minden kérdés letárgyalása, bár a terjedelmre legnagyobb magyar főpapi javadalom átadásának természetével jár a sok munka, egy nap befejeztetett, mivel az eljáró miniszteri biztos mindent gondosan előkészítvén s bölcs vezetése mellett a beható tárgyalás menete fennakadást nem szenvedett.

A tárgyalás, illetve leszámolás öröndeles eredménye az, hogy a törzsvagyokban semmi nemü hiány nincs s máris mintegy 80.000 koronányi tiszta hagyaték van megállapítva az örökösök számára.

Az átadás okiratai között különös elismerést aratott az erdészszakértők nagyszabásu munkálata, mely a püspökségi nagykiterjedésű erdőgazdaságban a jövőben is mintegy irányító programul szolgálhat.

A reggel 9 órától déli fél kettőig tartott tárgyaláson jelen voltak és dr. Szemethy Géza, Mayer

Antal és Brém Lőrincz udvari papok a vendégszerető fehér asztalhoz mentek át a zöld asztal melletti farszótó munkából.

Az időközben javadalmas vallásalap képviselője: **Tost Gyula** miniszter, biztos üdvözölte nagy érdekű bensőségteljes pohárköszöntőben a bizottság tagjait.

A biztost úgy is, mint a bizottság mintaszerű vezetőjét, de úgy is, mint az időköz alatti püspöki asztaliartás tiszteletre és szeretetre méltó fejét **Fetser Antal** köszöntötte, mint egyszersmind a püspöki udvar tagja. Majd **Géczy Lajos** főtiszt igen sikerült humoros verses köszöntőjével, melyben sorba vette s rimbe szedte a bizottság s társaság tagjait, **Tost Gyula** életteljes csattanította végül a szép toasztot s a kedélyes ebédnek.

TAJÉKOZTATÓ.

- Január 17. Bihar megyei Takarékpénztár közgyűlése.
- Január 18. Réti Nép kör közgyűlése.
- Jan. 18. Kath. Szabad Liceum előadása.
- Január 28. Polgári Takarékpénztár közgyűlése.
- Febr. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.
- Február 8. Kath. kör közgyűlése.
- Febr. 15. Kath. Szabad Liceum előadása.
- Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadás.
- Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
- Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
- Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zártnépélye.

Régeszeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy azt mielőbb rendezni sziveskedjenek.

Az új városház díszterme. Sok gondot okoz Nagyvárad város tanácsának, hogy miként rendezze be az új városháza nagytermét. A múlt heti tanácsülés határozata folytán **Rimler Károly** polgármester, **Komlóssy József** tanácsnok és **Köszeghy József** főmérnök ma, kedden reggel elutaztak néhány város közgyűlési termének a megtekintésére. Ellátogatnak Győrbe, Sopronba, Kecskemétre és Egerbe. Együttal a polgármester Budapesten a város elintézetlen ügyeiben is eljár a miniszteriumokban.

A magyar és a japán nyelv. Dr. Macamura japán tudós, aki hosszabb ideig tartózkodott Budapesten, ahol a magyar nyelvet tanulmányozta, nemrég a Keisei című japán folyóira ba cikket irt a magyar és japán nyelv hasonlóságáról. Dr. Macamura több példával is bizonyítja a hasonlóságot. Így a só japánul sio, a méz japánul micu, idős koru annyi mint koró, atya japánul oca és így tovább. Ennek a hasonlóságnak az alapján a japáni tudós a két nép közös eredetére következtet. Ezért azt a tanácsot adja honfitársainak, hogy inkább a magyarokhoz közeledjenek, mint a németekhez s a japán diákok inkább végezzék tanulmányukat Budapesten, mint Berlinben.

Az alispán betegsége. Város és megyeszerte mély részvétet kelt **Szunyogh Péter** alispán súlyos betegsége. Tegnap délután dr. **Berkovits Miklós** kezelő orvosán kívül dr. **Konrád Márk** tanár is meglátogatta a súlyos beteget. A tüdőlob most már nagy erővel lépett fel. Vasárnap a láz csökkent, tegnap délután azonban ismét emelkedett. A tudakozódások egymást érik a vármegyeházán a beteg állapota iránt.

Az ételosztók és melegedők. Az ingyen ételosztók és szállóhelyek czéljaira begyűlt adományok gyarapításához **Rosenbaum Mór**icz bankár, philadelphiai lakos 500 koronával járult, mely összeget **Auspitz Adolf** iskolaigazgató révén juttatta el a mozgalom fejéhez, **Gerő Armin** főkapitányhoz. A két ételosztóban

kiosztatott tegnapelőtt 908 adag leves, ugyanannyi kenyér, azonkívül 60 egész kenyér; tegnap 903 adag leves, ugyanannyi kenyér s azonkívül 42 egész kenyér. A két szállóhelyen szombat éjszaka szállást vett 24 férfi és 12 nő, vasárnap éjszaka pedig 25 férfi és 14 nő.

A veszprémi püspök betegsége. Báró **Hornig Károly** veszprémi püspök egészségi állapotáról újban tuzott hírek járták be az egész hazai sajtót. A valóság mint a Veszprémi Hirlap írja, abban áll, hogy a püspök állapota, bár az ősz óta betegeskedik, aggodalomra legkevésbé sem ad okot. A lepsényi templom felszentelésekor kissé meghűlt, de azért folytatta egyházmegyéje ügyeinek intézését a legújabb időnkig, a mikor elhatározta, hogy gyökeres kúra czéljából egy bécsi szanatóriumba vonul. Múlt csütörtökön könnyebb természetű operációt is végeztek rajta, mely után állapota teljesen kielégítő lett. A püspököt számos előkelőség keresi fel a szanatóriumban, tudakozódva hogylétéről.

Meglátta az anyósát. **Borbély Sándor** bihar-püspöki lakos vasárnap reggel kilenc óra tájt összeveszett anyósával **Tari Sándorné**, született Ibrányi Juliánával. A czivódás oly nagy fokra hágott a családi béke megrontója az anyós és veje között, hogy Borbély kétszer rálőtt anyósára forgó pisztyolyával. A szegény asszony ballában és nyakán könnyű sérülést szenvedett. Borbély a tett elkövetése után azonnal bejött Nagyváradra, azon szándékkal, hogy a főszolgabíróságnál jelentkezék. Azonban csendőrök jöttek nyomába, mert azt hitték, szökik. A Fő-utczán utól is érték Borbélyt a csendőrök és a csendőr-örszveztő letartóztatta, felkísértette a rendőrségre, majd visszazáráltották Bihar-Püspökibe.

A Katholikus Szabad Liceum közreműködőinek díszes névsora az utolsó napon még egy kiváló névvel szaporodott. Sikerült u. i. a bizottságnak megnyerni **Tóth Elek**et, a Szigligeti-színház egyik legkiválóbb művészt, a ki egyik matinén szintén szavalni fog. Az így kiegészített műsort a meghívók kapcsán ma expedialják.

Beczegető nevek. Hogy mennyire megy a tulzás, ha egyszer nekiindul, mutatja a budapesti jogászbálon jelenvoltak névsora. Szokás lett u. i. újban a bálozó hölgyeket rendes nevük helyett a családban használatos, legtöbbsnyire tökéletesen értelmetlen néven szerepeltetni. Az olvasó aztán törheti rajta a fejét, hogy is hivatják az illető hölgyet igazában? A budapesti jogászbál névsorából sikerült a következő neveket összehéngésznünk: **Baby, Lola, Any Matyoka, Misni, Iza, Pipi, May, Médi, Jolly, Zsuzsa, Maresa, Loló és Pali.** Ezek mind igen bájos és előkelő hölgyek keresztnevei, a kik a főváros társadalmi életében vezérszerepet játszanak.

Darvassy Endre temetése. **Darvassy Lajos** városi tanácsos kora ifjúságában elhalt fiát **Endrét** tegnap helyezték örök nyugalomra. Nagyszámu gyászoló közönséget gyűjtött a részvét az élte tavaszán elhunyt ravatalához, melyet a szülői és rokonai szeretet virághalmazzal borított búcsuzóul. A gyászszertartást **Sulyok István** ev. ref. lelkész végezte, a mi után feltették a koporsót a díszes halottas kocsi-ra, s megindult az impozáns menet az olasz-i temető felé. Megható volt a szülők és testvérek kínos búcsuzója az ifju virágokkal borított koporsójától. A koszorú kocsi a koszorú egész halmaza borította, melyek közül a következők felirásait sikerült feljegyeznünk:

- Isten veled Bandi — Bánatos szüleid és testvéreid.
- Bandinak — Muray Károly és felesége.
- Felejthetetlen Bandinak — Szántó Lajos és családja.
- Búcsu üdvözetül — Ámon Margit.
- Igaz részvéttel — Nagy Márton és családja.
- Igaz részvéttel — Giraud Vilma és Árpád.

Szeretete jeléül — **Palánkay Károly** és neje. A katonai és illetőségi ügyosztály tisztviselői — Öszinte részvét jeléül.

- Bandinak — A Kemény-család.
- Szeretett Bandikának — **Petrenyiné.**
- Bandinak — **Márkus István.**
- Bandinak — **Fenyő László.**
- Felejthetetlen barátjának — **Lukács Béla.**
- Szeretetem jeléül — **Özv. Kulcsár Lajosné.**
- Felejthetetlen jó barátunk — **Kelemen Rezső.**
- Bandinak — **Az Ausländer nővérek.**

A jelenvoltak közül a következők nevet sikerült feljegyeznünk:

Rimler Károly, Kovács Jenő, Sal Ferencz, Hegedüs Géza, Mezey Mihály, Lausch őrnagy, Miskolczy Barna, Miskolczy Árpád, Dobozy Kálmán, Nagy Márton, Sávele Kálmán, Herinc Sándor, Gerő Armin, Stark Gyula, Hranyczyk Károly, Bordó Ferencz, Komlóssy József, Lakos Lajos, Rác Mihály, Pácz Sándor, Muray Károly, Markus László, Dús László, Cseresznyés Albert, Szentlélek Kálmán, Erlich Ignác s b.

A sírnál **Lukács Béla** főgimnáziumi VII. osztályu tanuló búcsuztatta megható szavakkal a korán elhunyt ifjut. A temetési szertartást a Weiszlovits czég rendezte.

Nyílt levél Strossmayer püspökhöz. Egy kath. napilapnak a **Pécsi Közlönynek** szerkesztője szokatlan formában fordul **Strossmayer** püspökhöz a Drávan tuli kath. magyarok érdekében. Imeretes dolog, hogy Strossmayer püspök nagy horvát érzelmeitől vezettetve olyan hallatlan tulzásba ment, hogy egyházmegyéje magyar híveinek lelki vezetéséről kellőleg nem gondoskodott, magyarul tudó papokat nekik nem adott, így magyar predikációt nem hallgathattak, a gyermekek az iskolában a katekizmust anyanyelvükön nem tanulhatták, a felnöttek pedig gyónásukat nem végezheték. Ennek a hallatlan chauvinizmusnak a sajuálatos következménye az lett, hogy két katolikus község a református hitre tért, s ez a mozgalom terjedőben van. A Pécsi Közlöny szerkesztője dr. **Hanuy** Ferencz theol. tanár most lapjában nyílt levélben szólítja fel a püspököt magyar hívei lelki gondozására, s azt ajánlja, hogy hívja fel a délnyugati megyék magyar kath. papságát, s azok soraiból készségesen fognak vállalkozni a szlavoniai magyar katolikusok lelki gondozására, mihez az illetékes püspökök is szívesen megadnák beleegyezésüket. Praktikus tanács, mit elismerésre méltó bátorsággal nyújtott a nyílt levélben a Pécsi Közlöny érdemes szerkesztője, de tamáskodunk benne, hogy a nagy horvát politikus püspök hajlana az okos szóra.

Halva talált csavargó. Tegnap délután egy órákor a színházi díszletraktár és az épülfőlfelben lévő Adorján-féle ház közötti kis zugban halva találtak egy csavargó kinézésű 50-60 év körül látszó férfi. A rendőrség hullaszállító kocsi-ján beszállították a hullaházba, hol megállapították, hogy az utczán talált holttest **Kruczig Sámuel** 54 éves foglalkozás nélküli csavargóé.

Királyi ereklyék visszaszerzése. Az Országos Régészeti Társulat december 30-iki ülésén dr. **Récsey Viktor** nagyérdékű előadást tartott. A nyáron Spalatóban megtalálta annak a római szarkofágnak többi részét is, amely a magyar Nemzeti Muzeumban van. Récsey Viktor az ásatások színhelyén azt az ajánlatot kapta, hogyha azt a római szarkofagot Budapestről visszanyerik, hajlandók cserébe odaadni IV. Béla király leányainak, Katalinnak és Margitnak ott őrzött tetemeit és síromlékét. **Forster** elnök lelkesen felkarolta buzdó kutatónk ajánlatát és megígérte, hogy a kormány-nál és a képviselőháznál megindítja az ügy lebonyolítására szükséges akciót.

* **Deák Ferencz születésének 100-ik évfordulója.** Folyó év október 17-én lesz száz esztendeje, hogy a haza bölcsé, **Deák Ferencz**, Zalamegye Söjtör községében meglátta a napvilágot. Söjtör község mindig kegyelelten őrizte nagy szülőtte emlékét, s most a századik születésnapot nagy, országra szóló ünnepséggel akarja megülni. A képviselőtestület kérelmet intézett Zalavármegye törvényhatóságához, hogy a nagy hazafi születése 100-ik évfordulójának ünnepségét a megye rendezze. A megyei törvényhatóság elfogadta Söjtör község képviselőtestületének indítványát, s **Cserlán Károly** alispán elnökléte alatt nagyobb bizottságot küldött ki, hogy az a februári közgyűlésen az ünnepség módozataira nézve részletes jelentést terjesszen elő.

* **Lányok sztrájkja.** A szegedi kecsker főnöki társaság komédiái telepéa 40 munkás lány félbe szakította a munkát, s az igazgatóság semmiféle ígéretekkel sem képes munkára bírni őket. Allításuk szerint oly nehéz sorvasztó munkájuk van, hogy azt semmi bórért sem hajlandók tovább végezni.

* **Balogh nagyszalontai képviselő igazolva.** A Nagyszalontán legutóbb lefolyt képviselőválasztáson megválasztott **Balogh Mihály** mandátumát a képviselőház tegnapi ülésén végleg igazolták, minthogy az ellenpárt a törvényes határidőn belül a mandátumot nem támogatta meg petícióval. Az ellenpárt jelöltje **Halász Lajos** a petíció elmaradásának okát plakáton tudatja a szalontai választóterület polgáraival.

* **Vitriol dráma nélkül.** Ma már vitriol szerelmi dráma nélkül el sem lehet képzelni. A szobacziéusok a reménytelen szerelem gyógyítására szokták egy kis víz kíséretében meginni; a szakácsnék pedig hűtlen kedvesük szemébe öntik a vitriolt. Tegnap is egy szakácsné akart be szat állni hűtlen kedvesén, de nem sikerült. **Tóth Zsuzsánna**, ki egy előkelő nagyváradi ur családnál szakácsné, egy orvosságos üvegbe valahonnan vitriolt szerzett azért, hogy **Mányi István** volt szeretőjét azzal leöntse. A bosszút állani akaró Zsuzsi, hogy gazdájának a vitriolos üveg fel ne tűnjék, a többi orvosságos üveg közé rejtette el azt.

Tegnap Zsuzsa már korán reggel magához vett egy torokvizzel telt orvosságos üveget, (mely épen olyan volt, mint amelyikben a vitriol volt) és elment vele Rét-utca sarkára s várta hűtlen kedvesét.

Dél felé csakugyan arra ment Mányi és midőn ezt meglátta **Tóth Zsuzsánna**, a **torokvizet** mind Mányi szemeközé öntötte ezt kiabálva:

— Minden hűtelennek vitriol való.

A szegény Mányi a nagy ijedségtől elájult, s midőn magához tért kiderült a humoros eselődés. **Tóth Zsuzsánna**t egy közeli rendőrnek adták át.

* **A magánborfogyasztók adója.** A magánborfogyasztók rendszerint kiegyeznek a várossal a borfogyasztási adóra egy előre meghatározott összegben. Ezáltal kevesebb dolga van a fogyasztási hivatalnak, az illető polgárok pedig nincsenek kitéve a zaklatásnak. Tegnap kezdtek meg a kiegyezési tárgyalásokat a városházán. A város részéről **Lukács Odön** tanácsnok, **Ragány János** főszámvevő és **Kelemen Kálmán** fogyasztási hivatali főnök vezetik a tárgyalásokat. Ma folytatják a kiegyezést.

* **Az Árvaház jótévedői.** A városi árvaház részére az újév alkalmából ajándékot küldött: **Toszt Gyula** kormánybiztos ur 8 drb. nyulat, Nagyvárad rend. kap. hivatala 5 drb. nyulat, **Grósz Zsigmondné** 100 kiló babot, **Lévai Zsigmondné** 20 koszoru fűgét, **Kiss Károly** 5 koszoru fűgét, 5 kiló szentjánoskenyért és 25 drb. narancsot, **Des Echerolles-Kruspér Sándorné** 50 drb. kalácsot, egy véka diót s többféle játék tárgyakat, **Mezey Vilma** 50 drb. mézest és többféle játéktárgyakat. Amidőn nemes szívükből eredt adományukért Nagyvárad városi árvaháza igazgató választmánya nevében a gondnoki hivatal köszönetet mond, egyben kéri a

nagyközönséget, hogy nemes szívükre hallgatva az árvaház jótékony működését adományaikkal a jövőben elősegíteni sziveskedjenek.

* **Miért nem lett Deák Ferencz szabadkőműves?** Talán soha senkit sem kapacitáltak úgy a szabadkőművesek titkos társulatukba való belépésre, mint **Deák Ferencz**et, a haza bölcsét. Minden törekvésük arra irányult, hogy Deák Ferencz megnyerjék törekvéseik számára. Többször egész deputációk keresték fel őt s kérve kérték, hogy legyen szabadkőműves. A haza bölcsé azonban hü maradt elvéhez s nem csatlakozott a kereszténység ádáz gyűlöllőjéhez. Midőn már Deák nem győzte a kitérő válaszokat adni a szabadkőműveseknek; egész nyíltsággal a következőket mondta:

„Uraim! Az én elvem a **nyíltság** s így az önök **titkos** társaságának nem lehetek a tagja. Becsületes emberek munkájukat, elvtűket és tettüket nem titkolják el s ezért sehogy sem érthetem meg az önök dugott munkájuknak a célját. Majd, ha társulatuk a nyilvánosság előtt fog működni és meggyőződésem annak áldásosságáról, akkor lehet, de előre biztosan nem mondhatom — tagja leszek a szabadkőműveseknek.”

A szabadkőművesek azonban tovább is titkolóztak s így Deák Ferencz nem lett szabadkőműves.

* **A francia katolikus ifjuság gyűlése** tegnapelőtt, vasárnap tartották meg Orleansban. Az ifjuság erősen szervezkedett a katolikus akcióra s egész országos hálónvá fejlesztette az ifjak szövetségét, városok, községek, megyék, kantonok szerint kisebb-nagyobb körzetekkel, megfelelő központokkal. Az ünnepélyes diszgyűlésen maga Orleans érseke, **Touchet** elnökölt.

* **A vallástalanság babonái.** Régi dolog, hogy aki elfordul a vallástól, fejjel megy neki a babonának. Ez az eset ismétlődik a szabadkőműves uralom alatt tespedő Franciaországban. **Devinat**, a párisi Ecole normale igazgatója, annyira haladt a szabadkőműves felvilágosodásban, hogy a világosság forrását a nap t kinevezte Istennek. Egyenesen felcsapott napimádónak s most nem kisebb dologban törli a fejét, mint hogy a **napimádók** felekezetét Párisban megalapítja. Devinat nagy buzgalommal dolgozik az új felekezet szervezésén s már több, a naphoz intézett imát szerkesztett.

* **E.cserélték.** A magánborfogyasztókkal folytatott kiegyezési tárgyaláson a városház kistermében valaki elcserélt egy fekete kemény kalapot, amelyben K. betű van. Az illetőt felkéri a tulajdonos, hogy a városi fogyasztási adóhivatalban a kalapot visszacserelni sziveskedjék.

* **A Tiszántúl naptára**, melyet minden új előfizetőnk díjtalanul kap, nemcsak Nagyváradon, hanem az egész megyében feltűnést keltett gazdag tartalmával és csinos kiállításával. Hogy az előfizetőkn kívül minél szélesebb körben elterjedést nyerjen ezen kitűnően összeállított s szórakoztató olvasmányul is becses mű, az eddigi 1 korona vételárat 60 fillérre szállítottuk le s ezen csekély összegért kapható **Csathó Gábor** és **Társá** könyvkereskedésében, **Schmidt Gyula** papirtizletében, továbbá kiadóhivatalunkban és a legtöbb szivartőzsdében,

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR

Kedd: Egy párisi regény. (Ujházi Edével.)
Szerda: Crampton mester. (Ujházi Edével.)
Csütörtök: Mártha. (Opera.)
Péntek: Pont Biquet család. (Ujházi Edével.)
Szombat: Zalameai biró. (Ujházi Edével.)

Ujházi Ede Nagyváradon. Ujházi Ede, a Nemzeti-színház kiváló művésze, ma kedden este kezdi meg a nagyváradi vendégjátékainak sorát. Tegnap délután érkezett Nagyváradra Debreczenből, hol óriási sikerrel vendégszerepelt vasárnap este. A vasutnál **Somogyi Károly** színgazgató s a sajtó néhány képviselője fogadták s üdvözlötték Ujházit, ki ma délután már résztvesz a próbán. Ma este az „Egy párisi regény”-ben játszik Ujházi Ede Chevrilles báró szerepét, mely híres nagy szerepe, játssza. Szerdán híres Crampton mestert látja viszont a nagyváradi közönség. — Csütörtökön a Nemzeti-színházban kell játszania Ujházi Edének. Pénteken és szombaton azonban már megint Nagyváradon vendégszerepel. Pénteken a Pont Biquet családban lép föl, szombaton pedig befejezi vendégjátékait a „Zalameai biró”-val. Mind a négy Ujházi-estére már tegnap erősen keltek a jegyek.

Az új baritonista. Egy miskolci lapban olvassuk, hogy **Horváth Kálmán**, a miskolci színtársulatnak közkedvelt baritonistája virágvasárnapot kezdve Somogyi Károlyhoz, a nagyváradi Szigligeti-színház igazgatójának társulatához szerződött.

Az elmaradt operaelőadás. Flotow gyönyörű operáját, **Márthá-t**, mely az elmúlt hétről elmaradt, csütörtökön este újítják fel a színházban. Az opera főbb szereplői: **Márkus Aranka**, **Székely Anna**, **Pintér Imre**, **Perényi József** és **Csatár Győző**.

Ujházi Ede urnak,

a budapesti Nemzeti Színház kiváló művészenek első vendégfelléptével.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 116.

Bérlet 96. sz.

Ma kedden, 1903. január 13-án:

Egy párisi regény.

Színmű.

S Z E M E L Y E K :

Henry de Targy	— — —	Tóth Elek
Báró Chevril	— — —	Ujházi Ede
Chesnel, orvos	— — —	Kovács Lajos
Juliani, tenorista és impressario	— — —	Deésy Alfréd
Laubauere	— — —	Szathmáry Arpad
Tiroudel	— — —	Bécezy Gyula
Vaumartin	— — —	Heltai Jenő
Targyné	— — —	Somogyiné N. Julia
Marzelle, menyé	— — —	E. Kovács Mariska
Therese, Chevril báróné	— — —	László Irén
Guerim Róza, az operától	— — —	P. Szép Olga
Laucene	— — —	Kulinyi Mariska
Valmerine	— — —	Tóváry Anna
Marie, szobaleány	— — —	Peterdi Etel

HELYVÁRAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Korszék 1 frt 20 kr., Tamlászk, 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, január 14-én:

Crampton mester.

Színmű.

EGYESÜLETEK.

A párbajellenes szövetség alapszabályai. A Nagyváradon megalakult párbajellenes szövetség tegnap nyújtotta be alapszabályait a miniszterhez leendő felterjesztés végett a polgármesteri hivatalnál. A szövetség ideigl. elnöke: dr. *Hoványi Géza* és ideigl. jegyzője: *Gáthy Bálint* kir. alügyész írták alá.

MULATSÁG.

FARSANGI NAP TÁR.

Jan. 17. Otthon bál.
Jan. 18. Katholikus legény-egylet bálja.
Jan. 18. Fehérkereszt-bál.
Jan. 24. A tisztikar hangversenye és táncestélye.
Jan. 31. A Biharmegyei Nőegylet kalikóbálja.
Jan. 31. Kiskecskedők táncestélye.
Febr. 1. A 48-as népkör bálja.
Febr. 7. Tiszti-bál.
Febr. 9. Az izr. nőegylet hangversenye és tánc estélye.
Febr. 14. Közvacsoara a Gyermekkorház, a Női menedékház, s az izr. nőegylet javára.
Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.

A Bary-kolon próbabálja. Nagyváradon, 1903. január hó 14-én (szerdán) a Zölfa-szálloda dísztermében Bary Józsefné urnó védnökség alatt álló táncztanfolyam befejezésére, Kovács Tivadar balletmester francia, szalon és társas tánczok bemutatásával egybekötött *próbabáll* rendez. Az estély kezdete pontban 8 órakor. Belépő díj: Családjegy (4 személyre) 4 korona, személyjegy 2 korona, diákjegy 1 korona. Jegyek előre válthatók a tánciskolában. Tekintve az estély magánkör jellegű voltát, tisztelettel kértnek mielőtt egyszerűbb öltözékben megjelenni.

A bemutatandó tánczok műsora: szalon-tánczok: 1. Csárdás. 2. Polka française. 3. keringő. 4. Kreutzpolka. 5. Francia négyes. 6. Mazurka. 7. Gyorspolka.

Újabb szalon és műtánczok: 8. Boston. 9. Pas de Quatre. 10. Pas de Patineur. 11. Tom-Tit. 12. Gavott-Vals. 13. Royal-york. 14. Boston-Americain. 15. Trotz-öpfchen. 15. Boston-Variété. (Legújabb szalon táncz) Nagyságos Bary Józsefné urnóknak ajánlva. Szerzette: Kovács Tivadar balletmester. Zenéjét írta: Fekete Oszkár karnagy.

Az ipartestületi ifjuság estélye. Az iparos ifjak önképző egyletének dalköre vasárnap este a Zöldfában szépen sikerült mulatságot rendezett, melyen nagyszámu közönség vett részt. A dalárda énekein kívül szavalat, kuplák, zónaposta és konfetti tették élénkké az estét, melyet hajnalig tartó táncz fejezett be.

A mulatságon megjelent hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Nagy Jánosné, Kiss Istvánné, Rác Józsefné, Ujvárosi Gáborné, Kiss Gyuláné, Kósa Mihályné, Millye Ödöné, Adler M. Mózesné, Varza Gyuláné, Molnár Mihályné, Huszai Andrásné, Katona Józsefné, Ifj. Kovács Béláné, Kuchta Endréné, Fehér Arpádné, Poyvár Jánosné, Kovács Jenőné, Fielsz Mihályné, Sarkadi Gáborné.

Leányok: Arayelán Mariska, Varó Juliska, Hegedüs Erzsike, Bostyon Juliska, Kis Mariska, Czebei Juliska, Szabó Rózsika, Ujvárosi Ilona, Rác Irma, Millye Erzsike, Hegedüs Agnes, Kósa Erzsike, Adlerán Erzsike, Stücz nővérek, Tolnay Mariska, Morzsik Ilona, Molnár Ilonka, Huszlay Mariska, Katona Mariska, Katona Anna, Szálku Mariska, Acs Teruska, Csete Erzsike, Poyvár Katicza, Benkő Irma, Schmiot Erzsike, Kós Mariska, Lajos Juliska, Jubász Gizella, Blazán Zuzsika, Gulyás Mariska, Tötös Mariska, Szabó Zuzsika.

NYILTTÉR.

Meghívó.

A Polgári Takarékpénztár részvénytársaság évi rendes közgyűlése

f évi január hó 28-án d. u. 3 órakor fog a takarékpénztár helyiségében megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés a lefolyt üzletéről, mérleg, nyereség- és veszteségszámla előterjesztése.
2. Felügyelő bizottság jelentése.
3. Igazgatóság és felügyelő bizottság részére felmentvény megadása.
4. Alapszabályok módosítása.
5. Az igazgatóság választása.
6. A felügyelő bizottságba egy rendes és egy póttag választása.
7. Választmányi tagok választása.
8. Esetleges indítványok az alapszabályok 21. §-a értelmében.

A midőn ezen közgyűlésre a részvényeseket meghívni szerencsénk van, figyelmeztetjük, hogy a szavazási jogról az alapszabályok 13. §-a értelmében (minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik három nappal a közgyűlést megelőzőleg a társaságnál legalább egy hó előtt saját nevére írt részvényét, vagy részvényeit szelvényekkel együtt a takarékpénztár pénztárába letenni, hol az őt illető szavazat számát előtüntető térítvénynyel láttatni el, mely egyszermind a szavazásra igazoló jeggyül szolgál. *)

A mérleg és jelentések a kereskedelmi törvény 198. §-a értelmében a közgyűlést megelőző 8 napon át az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekintethetők.

Kelt Nagyváradon, 1903. január hó 8-án.

111 Az igazgatóság.

Igazságszolgáltatás.

Szalontai párbajozók.

Két szalontai fiatal embert büntetett tegnap a nagyváradai törvényszék párviadalért.

A párbajra vigjártékba illő utcai jelenet adott okott.

Az egyik fiatal ember *Herczegh* Antal Szalonta egyetlen kávéházában flörtölt, mikor egy pikánsan érdekes nő kezebe került a Toldi-ter asztalfáján, akit *Herczegh* egy igen bizalmas ösmerősének nézett, s pillanatnyi elrúdtatásában vakmerő meglepetésre határozta el magát.

A kávéház ajtajából egy pillanat alatt a lányka előtt termett, s mielőtt az titakozhatott volna, arczán csókolta. A lányka, aki távolról sem az a személyiség volt, akit *Herczegh* benne sejtett, — zavartan szabódott a fiatal ur karjaiból, mikor hatalmas pofonok tértették magához a vakmerő *Herczegh*et.

A pofonok *Czeplédy* Akostól, a leányka bátyjától eredtek, a ki iszultált nővére védelmére sietett.

A kölcsönös félreértésekből párbaj lett.

S ezért a párbajért íltek tegnap a büntető bíróság előtt *Herczegh* és *Czeplédy*, s párbajvétségért *Herczegh* 6 napi, *Czeplédy* 10 napi államfogházat kapott.

Csaló ügynök. Rovott multu, ravasz kis emberke *Katz* Jakab, a ki mindez ideig közvetítő üzérkedéssel kereste kenyerét, s a mikor nem akadt üzlet amelyen egy pár koronát kereshetne, ravasz furfanggal talált módot arra, hogy egy kis jövedelemhez jusson. Egyebek közt a jelen eset is az utóbbiak közé tartozik.

Egy ideig *Katz* biztosítási ügynök is volt, s mint ilyen akivel csak találkozott, mindenkit be akart biztosítani néhány korona haszon fejében. E fajta manipulációi közben nem egyszer tulzásokat engedett meg magának, így a *Balogh* Mihályné szalontai házáat, a mely már a Hazai biztosító társaságnál biztosítva volt, az Első Magyar biz. társaságnál akarta biztosítani, azzal a furfangos hazugsággal ámitva el a szegény asszonyt, hogy a Hazai társaság már megszűnt s az Első magyar vette át az ott biztosítottakat, de természetesen azért ám fizetni kell. Ilyen czimen közel 10 forintot zsarolt ki *Katz* Jakab a gyámoltalan asszonytól.

Ezért állították tegnap a büntető bíróság elé s család büntetért 7 havi börtönt kapott a ravasz kis ügynök.

Postarabló. A mult év őszén történt, hogy a czéczkei gyalogpostást utközben megtámadták s a postaszákot 15 le erőszakkal elrabolva, oly súlyosan elverték, hogy rablót nem üldözhet.

Aznap *Zatureczky* Károly czéczkei földbirgokos pénzes levélben nagyobb összegű pénzt adott postára s így a gyanu nem alaptalanul a cselédség felé fordult, akik tudták, hogy aznap nagyobb összegű pénzt visz a postás legény. A csendőrök ki is derítették a nyomozás folyamán, hogy *Bubtye* Péter a rabló, aki mint inas szolgált az uraságnál. De mire sikerült rábizonyítani a rablást, a postára adott összegből már hiányzott, s csak 72 frt néhány krajczár került elő egyik inas pajtásától, akinek elrejtés végett adta át a pénzt.

Tegnap számolt tettéért *Bubtye* Péter a büntető bíróság előtt.

A büntető tanács *Milye* bíró elnöklete alatt beigazolteak látta a tanuk vallomása alapján, hogy *Bubtye* Péter a tettes és *Korn* Lajos kir. alügyész indítványára lopás büntetért 9 havi börtönnel sújtották, a mit *Bubtye* Péter tettéért igen nagy bérnek tartván, felebbezett.

TÁVIRATOK.

A király betegsége.

Bécs, jan. 12. (Saját tud. távirata.) Udvari körökben aggasztó hírek keringenek a király egészségi állapotáról. Ő Felsege az utolsó betegsége óta folyton gyengélkedik és attól tartanak, hogy februári utazását Budapestre sem fogja megtehelni.

Lónyaiék válnak!

Bécs, január 12. (Saj. tud. táv.) A bécsi Zeit mai száma meglepően szenzációs hirt röpit világgá. E hír szerint *Stefánia* özvegy trónörökösné és *Lónyai* Elemér gróf között már házasságuk első évében komoly természetü viszálykodások voltak, amelyeket mindezideig sikerült eltitkolni, bár mind maig még jobban elmérgesedett viszonyuk, úgy hogy most kipattant a hír, hogy *Lónyai* elhagyta nejét, anélkül, hogy tudatta volna hová utazik. Hír szerint *Lónyai* gróf a Rivieran tartózkodik, s komolyan a válásra gondol, a mely a trónörökösné és *Lónyai* között fennáll. Bécsi körökben, a hol *Stefánia* megfordult, már régóta beszéd tárgya ez a tarthatatlan helyzet, s mondják, hogy *Lónyai* bizalmas barátainak már esküvője után panaszkodott, hogy nevetséges szerep jutott neki, mert ő csak a trónörö-

kösné férje, a kinek a kocsiiban kell feleségére várakoznia, míg az udvari barátait látogatja.

Köztudomású dolog, hogy a Lónyai párt nem igen látták együtt. Nyilvánosan pedig csak az Erzsébet eljegyzésén és lakodalmán szerepeltek.

Lónyainak rendkívül nevelésének tünt föl az a szerep, a melyet Stefánia vele játszott s többször szemrehányást is tett e miatt, de mindhiába. Stefánia sehogy sem tudta nélkülözni azt a fényt és ünnepeket, a mivel mint trónörökösét körülvevették, s ezért nem jött Magyarországra lakni s ezért kereste mindig az udvari köröket, ahol Lónyai képtelen helyzetekbe került. Nem egyszer csak mint neje kísérelte szerepelt a társaságban. Hat héttel ezelőtt a Rivierán, majd Cannesben találkozott utóljára, a hol heves jelenetek folytak le a gróf és neje között. Ez idő óta szélesebb körben beszélgetnek a válásról, s mind határozottabban terjed a hír, hogy e fejedelmi romantika válással fog végződni.

A képviselőházból.

Budapest, január 12. (Saj. tud. táv.) A bevándorlásról szóló javaslatokat részleteiben is elfogadták.

A kiegyezést aláírták.

Budapest, jan. 12. (Saj. tud. táv.) A monarchia történetében nevezetes dátum a vasárnapi nap. Mint Budapestről jelentik, a két kormány valamennyi kiegyezési javaslat és a hozzájuk tartozó egyezmények revidálásával és megszövegezésével elkészült és a kiegyezést vasárnap este alá is írták. A javaslatokat mind a két parlamentben 26-án terjesztik elő.

Bécs, jan. 12. (Saj. tud. táv.) Mindkét parlamentben január 26-án nyújtják be a kiegyezési javaslatokat, s előre láthatóan rövid idő alatt letárgyalják.

A hagymáz áldozatai.

Eszék, jan. 12. A hagymáznak tegnap megint két áldozata volt. Az egyik Deánovics kereskedelmi iskolai tanuló volt, a ki 24 óra alatt meghalt. Az egészségügyi hatóság nagyon erélyes intézkedéseket tett a járvány terjedésének megakadályozására. Eddig 70 ember kapta meg a betegséget, a kik közül öt meghalt. Sok család elhagyja a várost. Napról napra újabb megbetegedéseket jelentenek. Az egészségügyi hatóság figyelmezteti a közönséget, hogy csak forrált vizet igyék. (M. T. I.)

Kossuth betegsége.

Budapest, jan. 12. (Saj. tud. táv.) Kossuth Ferencz napok óta ágyban fekvő beteg, reumatikus bántalmak gyötrik.

A blokád.

Caracas, jan. 12. A kormányt értesítették, hogy a hatalmasságok nem szándékoznak a blokádát Bowen-nek Washingtonba érkezése előtt megszüntetni. (M. T. I.)

Törökök fegyverkezése.

Konstantinápoly, jan. 12. A Temps-nek az a jelentése, hogy a porta 200,000 Mauser-fegyvert rendelt, még korai, de a

szállítási szerződés megkötése legközelebb várható. (M. T. I.)

Délafrikából.

London, január 11. A Standard jelenti Johannesburgból 8-iki kelettel: A Chamberlain elutazása után megtartott búr gyűlésen elhatározták, hogy ezentúl is folytatják Európában a gyűjtést az özvegyek és árvák részére. (M. T. I.)

Őrült a görög királyi palotában.

Athén, január 12. Tegnap egy ember jelent meg a királyi palotában és azt követelte, hogy vezessék a trónterembe. Az őrség letartóztatta. Nemsokára egy őrültet ismertek fel benne, aki a bolondokházából megszökött. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. 180

Ő, aki a hercegnek egy ezredét Lubnie mellett, Wailowkában tönkreverte, kénytelen félig öltözötten elmenekülni, süveg és kard nélkül, mert még ezt is elvesztette a kis lovaggal vívott túságában. A pihenők alatt, mikor senki sem hallotta keservesen kiáltott fel: Hová lett az én harci dicsőségem, hol van a kedves kardom? Aztán valósággal őrületbe esett, szeretett volna a herceg serege ellen támadni, meghalni és elitünni örökre.

Igy akarta ő, de a katonák nem így akarták.

— Üss agyon bennünket, bátyuska, de mi nem megyünk! És hiába kényszerítette őket fegyverrel is, nem akartak, nem mentek.

Ugy látszott, hogy a hetman teljesen elvesztette az erős állását, mert a szerencsétlensége még ezzel nem ért véget. Attól való félelmében, hogy kergetik és abban a hitben, hogy Krsywonos már tovább vonult, nem ment egyenesen délfelé, hanem keletnek és a Longinus csapatával találkozott össze. Longinust harcra készen találta, a hosszú lovag meg is támadta nyomban a hetmant és szétverte a csapatját, annál könnyebben, mert az embereknek nem nagy kedvük volt a harchoz és üzte őket Skrzetuski felé, hogy maga Bohun is alig tudott elmenekülni és néhány megmaradt lovassal dicséletlenül emberek és hirtözök nélkül került vissza Krsywonoshoz.

De a vad Krsywonos, a ki rendesen nagyon kegyetlen volt azokkal az embereivel, a kiknek a szerencse nem kedvezett, most nem is dühöngött.

Ő saját tapasztalatából tudta, hogy Jeremiással nem jó kikötni. Szépen bánt Bohunnal, vigasztalgatta, csitította, és mikor a szerencsétlen vezér lázba esett, ápolta és gyógyította és vigyázott rá, mint a szeme világra.

Ezalatt a herceg négy lovagja, miután a környék lakosságát megfélemlítették és engedelmisségre fogták, szerencsésen megérkeztek Jarolinecbe, hogy egypár napig ott vesztegeljen, kipihentesse az embereket és a lovakat. Mikor elszállásolták magokat, sorban beszámoltak arról a mit végeztek. Barátságos poharzás és beszélgetés közt könnyítették a szívükön.

Sagloba azonban alig engedett mást is szóhoz jutni. Nem akart senkit végighallgatni, de azt kívánta, hogy őt hallgassák és beigazolta, hogy ő tud legjobbat beszélni.

— Barátaim! szól, fogságba estem, az igaz de a szerencse kereké forog. Bohun egész életében győzelmeskedett, de ma mi megvertük. Ez rendesen így történik a háboruban. Ma te füttyölsz, holnap pedig neked füttyölnek. De az Isten megbüntette Bohunt, amiért ránk akik az igazak álmát aludtunk, haddal ütött és olyan gyalázatosan ébresztett föl. Hohó! Azt hitte, hogy a mocskos szájával engem megijeszt, de mondhatom nektek, hogy mikor kikezdtém,

vele, rögtön elvesztette mindeu bátorságát zavarba jött és kicsacsogott olyan dolgokat is, amit maga sem akart. Ha Mihály és én nem verjük meg Bohunt, Longinus se tánczoltatta volna meg és Skrzetuski sem. Végül — ha mi valamennyien nem tudunk volna vele elbánni, ő bánt volna el velünk — és ki kezdte meg az egészet? Ki járt jó példával elől?

— Ah, te olyan vagy, mint a róka, szól Longinus, itt esővélod a farkadat és amott kisorsranz s mindig kihúzd magad a csapdából.

— Csak az ostoba vadászkutyá szalad a fark után és nem talál semmit, elvesztve a nyomot. Hány embered esett el?

— Talán tizenket ember, néhányan azonban megsebesültek.

— És te, Mihály? Hány embert vesztettél?

— Harmincz körül.

— És te ezredes?

— Annyit, mint Longinus.

— En magam kettőt. Most mondjátok meg magatok, hogy ki volt legjobb vezér? Látjátok, így áll a dolog. Miért jöttünk ide? A herceg parancsából, hogy híreket szerezzünk Krsywonos felől. Nos hát, én egyetmást meg is tudtam felőle, még pedig a legjobb forrásból, Bohuntól magától. Megtudtam, hogy Komnienic mellett táborozik és hogy fél és odébb akar állani. De tudok ám még egyebet is, ami nektek nagy örömet fog szerezni és miről eddig nem is szóltam nektek, mert azt akartam, hogy együttesen tanácskozzunk róla. Nem is voltam eddig egészséges, mert a fáradalmak nagyon megviseltek és azok az átkozott kötelékek tönkretették belső részeimet. Azt hittem, a guta fog megütni.

— Beszélj, az Isten szerelmére, — kiáltott Wolodyjovski. Megtudtál valamit a mi szegény eltűnt hercegnőnkéről?

— Ugy van. Az Isten adjon neki boldogságot, — szól Sagloba.

Skrzetuski föl pattant, de azonnal visszatért a helyére s most oly mély csönd lett, hogy a légy döngése is hallható volt, míg végre Sagloba ismét megszólalt:

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Forgalmi kimutatás 1903. január hó 6-ról. Tiszta buza körülbelül 340 hltr. Kétszeres buza 90 hltr. Rozs 140 hltr. Arpa 70 hltr. Zab 120 hltr. Tengeri 350 hltr. Burgonya 120 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 138 drb. Félhizott 173 drb. Sovány 80 drb. Süldő 260 drb. Malacz 190 drb. Hizott marha 42 drb. Jármos ökör 300 drb. Fejős tehén 180 drb. Borju 210 drb. Bivaly 3 drb. Juh és kecske — drb. Ló 343 drb.

Értéktözsde.

	Budapest, jan. 12.
Oszták hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, jan. 12.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.95
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repeze, aug.	.96

Hivatalos árfolyamek

	a budapesti áru- és értéktözsden 1902. jan. 12-én.
Magyar aranyjárdék 4	120.40
Magyar koronajárdék	98.65
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/3	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.75
Italméresi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	98.10
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	203.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	160.—
Oszták járdék papírban	100.—

Osztrák járadék papírban	100.65
Osztrák járadék aranyban	120.50
Osztrák korona járadék	100.55
Osztrák államsorsjegyek	154.50
Osztrák magyar bank részvény	15.40
Magyar hitelbankrészvény	731.50
Osztrák hitelintézet részvény	690.50
Párisi vista	95.20
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.03
Londoni vista	239.41
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKIS GYULA.

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank
Nag. Teleky-utcai házában. 306

Belépési felhívás!

a filléres
TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET
IV. évtársulatába.

A Filléres Takarékos és segélyszövetkezet
1903. év január 1-én új évtársulatot
nyit.

Egy üzletrészek alapját az évtársulat
tartama alatt — 3 éven át — hetenként
kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki-
tetszésszerű szamban jegyezhet üzletré-
szeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt
ról a tagok részére kisebbeszerű hetenként
isméltető betétek által a vagyonyűjtést le-
hetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen
tagok befizetések arányában olcsó kamatláb
mellett kölcsönöket kaphassanak.

A beiratások a *Leszámitoló és Jelző-
logbank helyiségében (Bémer-tér Lévay-
palota)* eszközölhetők, a befizetések ugyanott
lesznek teljesítendőek.

A vidéki beiratkozók a befizetéseket a
postatakarékpénztár útján díjmentesen telje-
sítethetik.

A beiratkozásnál üzletrészenként 10 fillér
beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai nap-
tól fogva minden beiratkozó megkapja a
nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1902. október hó. 48

„FILLÉRES”

takarék és segélyszövetkezet.

A lejárt évtársulat minden 20 fillér heti
befizetése után 31 K. 20 fill. tőkét és 2 K. 60 fill.
osztalékot fizetett készpénzben.

—••• Megérkeztek a párisi Modellek! —•••

ROSENZWEIG RÓZA

első párisi mellfűző műterme,
Nagyvárad, Fő-utca, Weiszlovits-ház.

Ajánlja legújabb orvosilag elismert
egészségi egyenes façont,

gummi nélkül, valamint mértékszerű
és raktár: *Gradhalterek, hasmiederek, haskölök,
havi kölszerek, Késmárk-féle bugyogók, Zwickeli-
és szalag fűzők, szoptató-, alkalmi- és házi
miedereit.*

Állandó raktár mindenféle legújabb bel- és kül-
földi szabadalmazott fűzőkből.

48 Magas halsontos fűzők 1 frt 20 kr.
Gyönyörű selyemvirágos fűzők 2 frt 5 krtól 50 frtig.

Ujévi nagy árkedvezmény!!

Flanel, batist és kötött fűzővédők.

Harisnyvatartók fűző nélkül.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Nűvek

folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
sajtárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek.

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.